

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Факультету суспільно-гуманітарних наук
протокол №9 від «19» березня 2026 р.
Голова вченої ради

Віталій АНДРЕЄВ

**Методичні рекомендації для підготовки курсової роботи
для студентів спеціальності 033/В10 «Філософія»**

Київ 2026

Затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Протокол № 11 від 10 березня 2026 р.).

Затверджено на засіданні вченої ради Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Протокол № 9 від 19 березня 2026 р.).

Методичні рекомендації для підготовки курсової роботи: для студентів спеціальності 033 «Філософія» / Ломачинська І.М. Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2026. 22 с.

Укладач:

Ломачинська Ірина Миколаївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії та релігієзнавства Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

ЗМІСТ

Вступ	4
Основні вимоги до виконання курсової роботи.....	5
1. Загальні положення.....	5
2. Вимоги до змісту курсової роботи.....	6
3. Етапи роботи над курсовою роботою.....	10
4. Наукове керівництво виконанням роботи.....	9
5. Правила оформлення курсової роботи.....	10
6. Захист курсової роботи.....	12
Додатки.....	15
Додаток А. Зразок написання заяви на закріплення теми курсової роботи...	15
Додаток Б. Титульний аркуш курсової роботи.....	16
Додаток В. Приклад оформлення Вступу.....	17
Додаток Г. Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел.....	20
Використані джерела.....	22

ВСТУП

Методичні рекомендації розроблені для студентів спеціальності "Філософія" та науково-педагогічних працівників, які керують написанням курсових робіт. Метою рекомендацій є надання студентам необхідної методичної допомоги в організації раціональної та ефективної роботи по підготовці та захисту курсової роботи.

Підготовка курсової роботи передбачає формування наступних фахових компетентностей:

ЗК-01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК-02. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-03. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК-06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-07. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК-09. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.

Виконання курсових робіт передбачає наступні програмні результати навчання:

СК-01. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.
СК-02. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.
СК-03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.
СК-05. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.
СК-06. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.
СК-07. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
СК-08. Здатність оперувати філософською термінологією для розв'язання професійних завдань.
СК-09. Здатність застосовувати в професійній діяльності філософські методи і підходи.
СК-10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

СК-11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

СК-12. Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота – це вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами протягом семестру з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, здобутих за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Освітньо-професійною програмою 033.00.01 Філософія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачено дві курсових роботи – з теоретичної філософії (2 курс) та курсова робота з соціальної філософії (3 курс).

Наукові керівники курсових робіт призначаються з-поміж висококваліфікованих педагогічних та науково-педагогічних працівників Університету, які мають, зазвичай, науковий ступінь і/або вчене звання.

Тематика курсових робіт повинна розроблятися щорічно і відповідати завданням навчальної дисципліни. Вона затверджується на засіданнях кафедри філософії та релігієзнавства та оприлюднюється на онлайн сторінці Факультету суспільно-гуманітарних наук.

Кожний студент має обрати протягом першого місяця навчального семестру тему роботи, визначену відповідними кафедрами, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Заява встановленого зразка подається на ім'я завідувача кафедри (*Додаток А*).

Основними завданнями виконання курсової роботи є:

□ Закріплення та поглиблення теоретичних знань та набуття умінь самостійного вирішення конкретних завдань;

□ Розвиток умінь студента самостійно систематизувати та аналізувати літературу з теми,

□ Вдосконалення дослідницьких умінь та навичок студентів;

□ Оволодіння методикою досліджень узагальнень та логічного викладу матеріалу;

□ Творче розв'язання фахового завдання з відповідної навчальної дисципліни

В курсовій роботі студент повинен:

□ Показати здатність до критичного осмислення різних наукових підходів щодо означеної проблеми.

- Уміти критично аналізувати наукові джерела з теми, узагальнювати матеріали.
- Виявити здатність до використання методів наукового дослідження.
- Дати характеристику історії досліджуваної проблеми.
- Показати уміння систематизації наукового матеріалу.
- Уміти узагальнювати результати та робити власні висновки *Загальними*

вимогами до курсової роботи є:

- цільова спрямованість;
- чітка побудова;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- глибина і повнота висвітлення питань;
- переконливість аргументацій;
- стислість і точність формулювань;
- конкретність викладу результатів роботи;
- доказовість висновків; грамотне оформлення.

При написанні курсової роботи студент повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Написання науково-дослідної роботи такого рівня базується на вивченні першоджерел, автентичних документів, навчально-методичних посібників, монографій, нормативно-правових актів, статей, інтернет-ресурсів тощо.

У тексті курсової роботи необхідно стисло, логічно і аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів та бездоказових тверджень.

Курсова робота є логічним відображенням рівня знань, отриманих в процесі вивчення фахових дисциплін навчального плану та тісно пов'язана з навчальною (логіко-герменевтичною) практикою, на якій студенти отримують фахові компетентності щодо науково-дослідницької діяльності в бібліотеках та архівах України.

Курсова робота повинна бути виконана державною (**українською**) мовою. До захисту курсових робіт допускаються студенти, які подали подали в установлений термін виконану за вимогами роботу та отримали позитивний відгук наукового керівника.

2.ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Текст курсової роботи має містити:

- Титульний аркуш;
- Зміст;

- Вступ;
- Основну частину;
- Загальні висновки;
- Список використаних джерел;
- Додатки (при необхідності).

2.2. Титульний аркуш курсової роботи

Титульний аркуш курсової роботи містить (*Додаток Б*):

- найменування вищого навчального закладу, де виконана курсова робота;
- назва курсової роботи; прізвище, ім'я, по батькові автора; група, курс, спеціальність;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника;
- місто і рік.

2.3. Зміст

Зміст подають на початку курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, розділів, підрозділів, висновків, додатків, списку використаної літератури тощо.

2.4. Вступ

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, визначається мета курсової роботи й завдання, вказується предмет та об'єкт дослідження, визначаються методи дослідження. У вступі варто вказати структуру роботи та перелік ключових термінів. Рекомендований обсяг вступу – 2, 5 – 3 сторінки тексту.

Загальну характеристику курсової роботи у Вступі подають в рекомендованій нижче послідовності (як зразок – *Додаток В*).

Актуальність теми дослідження: Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання) стисло і конкретно обґрунтовують актуальність і доцільність роботи. *Визначення актуальності дослідження - це авторська праця студента, тому посилання на цитати не наводять!* Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Рекомендований обсяг – 1 сторінка тексту.

Стан дослідження проблеми: короткий аналіз основної джерельної бази, що стала теоретичним фундаментом дослідження.

Мета і завдання дослідження: Формулюють мету роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. *Мета* розкриває зміст тематики дослідження, і має бути логічно взаємопов'язаною з темою курсової роботи.

Завдання дослідження будуються у відповідній логічній послідовності відповідно до змісту курсової роботи. Зазвичай, кількість завдань відповідає кількості підрозділів курсової роботи.

Об'єкт, предмет дослідження:

Об'єкт дослідження — це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. **Предмет дослідження** міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, визначеної на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження: Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети.

Метод теоретичного дослідження - це сукупність прийомів та операцій, при допомозі і через яких здійснюється та чи інша конкретна практична або теоретична діяльність. Рекомендований обсяг - 0, 5 - 0, 7 сторінки тексту.

Апробація дослідження на міжнародних чи всеукраїнських конференціях: за наявності.

Практичне значення роботи - відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації щодо їх використання.

Структура роботи містить кількість розділів, підрозділів роботи, її загальний кількісний обсяг; кількість позицій списку використаних джерел, кількість додатків та обсяг сторінок, на яких вони вміщені.

2.5. Основна частина

Основна частина курсової роботи складається з розділів і підрозділів, Кожний розділ починають з нової сторінки. *Основна частина* роботи повинна мати чітку логічну структуру і, як правило, поділяється на 3 розділи. Кожний розділ починають з нової сторінки. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором. Усі розділи повинні бути логічно пов'язані між собою. висновки із досліджуваного теоретичного матеріалу (1 абзац, 0,3 - 0, 5 сторінки).

У кінці кожного розділу формулюють *Висновки до розділу* зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць. Висновки мають бути чіткі, змістовні, логічні, відповідати завданням, поставленим на початку розділу, нести наукову новизну чи особисту думку автора до уже відомого матеріалу як результату проведеного дослідження. Висновки до розділу розпочинають з окремої сторінки, курсивом, 3 - 4 марковані абзаци; загальний обсяг - 1 сторінка тексту.

2.6. Висновки

Заключна частина роботи - висновки - це коротке резюме з усього змісту курсової роботи, де викладають найбільш важливі наукові та практичні результати, що отримані в процесі роботи над обраною темою, та формулюють рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів. Висновки логічно пов'язані із завданнями дослідження і мають відповідну до завдань нумерацію. Кожна позиція висновків - 1 логічно взаємопов'язаний абзац обсягом до 0, 5 стор. без подальших маркованих ділень. Обсяг заключної частини – 2 сторінки.

2.7. Список використаних джерел

Список використаних джерел є органічною частиною курсової роботи, свідчить про ерудицію автора та рівень сформованості навичок роботи з науковою літературою. Він включає джерела (неопубліковані й опубліковані), на які автор безпосередньо зробив посилання, та монографічну літературу, використану при написанні роботи (довідники, праці загального характеру, спеціальні дослідження). Опубліковані джерела і фахову літературу розміщують в алфавітному порядку прізвищ та ініціалів перших авторів або заголовків, нумеруючи кожне з них арабськими цифрами (*Додаток Г*)

2.8. Додатки

За необхідності до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття наукової роботи: таблиці допоміжних цифрових даних; схеми чи ілюстрації допоміжного характеру.

На всі таблиці, схеми чи нормативні документи, зазначені у Додатках, мають бути посилання на джерела: *Цитовано за: [7, С.15]*. Якщо схеми чи таблиці, представлені у Додатках, є авторськими, необхідно зазначити: *[складено автором]*.

3. ЕТАПИ РОБОТИ НАД КУРСОВОЮ РОБОТОЮ

Весь процес роботи над дослідженням поділяється на три основні етапи:

- ✓ підготовчий;
- ✓ етап роботи над змістом;
- ✓ заключний етап.

Підготовчий етап розпочинається з вибору теми курсової роботи, її осмислення та обґрунтування актуальності. Студенту надається право обрати тему курсової роботи, визначену кафедрою філософії та релігієзнавства, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Перелік тем курсових робіт щороку затверджується на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства і оприлюднюється на відповідній сторінці Факультету суспільногуманітарних наук. Вибір теми студент здійснює з науковим керівником, враховуючи особисті попередні напрацювання та зацікавленість певною

проблемою. Запропонована тема обов'язково обговорюється на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства і, за умови позитивного рішення, затверджується як тема курсової роботи.

Схема написання та оформлення курсової роботи:

- Вибір теми та її обґрунтування;
- Виявлення підбір та вивчення літератури з теми;
- З'ясування об'єкта, предмета, завдань дослідження;
- Складання плану роботи та узгодження його з керівником;
- Викладення тексту роботи відповідно до її структури;
- Формулювання висновків;
- Написання вступу та бібліографічного опису використаних джерел;
- Літературне редагування.

В процесі виконання курсової роботи студент дотримується графіку консультацій, узгоджених з науковим керівником.

4. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО ВИКОНАННЯМ РОБОТИ

Для керівництва курсовою роботою за студентом закріплюється науковий керівник зі складу науково-педагогічних працівників кафедри філософії та релігієзнавства Університету.

Основні функції наукового керівника:

- Допомога студенту в остаточному виборі і формулюванні теми курсової роботи, розробці її концепції і структури;
- Поради щодо вибору літератури з тематики дослідження;
- Консультації щодо змісту курсової роботи;
- Контроль за своєчасним виконанням курсової роботи.
- Написання відгуку про курсову роботу.

Формою керівництва на період виконання студентами курсових робіт є індивідуальні консультації, що проводяться регулярно через співбесіду або письмово в процесі листування. Окремі питання можуть розглядатися на групових консультаціях.

Завершена робота, підписана студентом, подається керівнику не пізніше, ніж за тиждень до захисту. Керівник має написати відгук на роботу і подати завідувачу кафедри. Завідувач кафедри на основі поданих матеріалів вирішує питання про допуск студента до захисту, ставлячи свій підпис на титульній сторінці курсової роботи. У разі неякісного виконання роботи завідувач кафедри або науковий

керівник мають право не допустити курсову роботу до захисту. Термін доопрацювання роботи визначається на засіданні кафедри в присутності студента.

Студент, який не подав курсову роботу на захист згідно із встановленим терміном, має академічну заборгованість. Дата і місце захисту визначаються на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства і мають бути погоджені з деканатом.

5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні вимоги

Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали. Висота шрифту 1,4 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203x288 до 210x297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг курсової роботи повинен становити 30 - 35 сторінок машинописного тексту (список використаних джерел та додатки до загальної нумерації не включаються.)

В умовах дії воєнного стану у випадках складних непередбачуваних обставин студентам, що найбільш постраждали від військової агресії і не мають змоги подати роботу за зазначеними вимогами, дозволяється, як виняток, за рішенням засідання кафедри філософії та релігієзнавства, подати курсову роботу у іншому – рукописному чи електронному форматах.

Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий - не менше 20 мм, правий - не менше 10 мм. верхній - не менше 20 мм, нижній - не менше 20мм.

Шрифт друку (Times New Roman) повинен бути чітким, стрічка - чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту курсової роботи повинна бути однаковою.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи (в ідеалі - 3 розділи) основного тексту.

Заголовки структурних частин наукової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Кожен новий розділ курсової роботи необхідно починати з нової сторінки, підрозділи подають у продовження загального тексту (якщо закінчення тексту з

попереднього підрозділу обіймає більш, ніж 0,7 сторінки, новий підрозділ доцільніше розпочати з нової сторінки).

До загального обсягу курсової роботи не входять додатки та список використаних джерел. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають суцільній нумерації.

5.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

5.3. Ілюстрації

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці, розмір яких не перевищує 0,3 формату А4, можливо подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Схеми чи таблиці, які не є авторськими, мають містити посилання на відповідне джерело. Наприклад.: *Цитовано за [7, С. 15]*

5.4. Посилання

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали, окремі результати з яких наводяться в курсовій роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена курсова робота.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, на які дано посилання в курсовій роботі. Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком джерел, виділивши двома квадратними дужками, зі вказівкою сторінок, наприклад, «.. . у праці [15, С.7]», (варто врахувати, що одне посилання має бути не більше, ніж на 2 сторінки). У курсовій роботі при зазначенні наукової дискусії з певного проблемного питання варто при цитуванні зазначати також авторів зазначених наукових позицій (напр.: «як зазначає науковець М.Іваненко...»). Цитати з одного джерела можуть послідовно розміщуватись не більше, ніж на 2-х сторінках.

5.5. Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. У списку використаних джерел література зазначається у алфавітному порядку

прізвищ перших авторів або заголовків. Електронні видання подаються у загальному алфавітному порядку з обов'язковою вказівкою автора та назви цитованої роботи. *Адреси сайтів без вказівки конкретного документа не є джерелом цитування!!!*

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до стандарту бібліографічного опису ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»:

https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf. Зразки бібліографічного опису наведені у *Додатку Г*.

Список джерел повинен містити не менше 50% літератури за останні 10 років.

Внесення до списку використаних джерел та літератури російськомовних видань (виданих на території росії, радянського союзу, республіки білорусь) не допускається. Неприйнятним також є посилання на російських, білоруських та радянських авторів. В якості історіографічної бази рекомендується використовувати сучасні наукові дослідження з країн ЄС, США, Канади.

5.6. Додатки

Додатки оформлюють як продовження наукової роботи опісля тексту.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. У правому верхньому кутку рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки. Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1. 2 - другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) - перша формула додатка А.

6. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

7.1 Підготовка студентів до захисту

До захисту студент готує стислу доповідь, в якій слід коротко викласти основні результати дослідження. На підкріплення доповіді необхідно підготувати презентацію у корпоративному стилі, на якій на окремих слайдах мають бути представлені основні положення проведеного дослідження – актуальність, стан дослідження проблеми, мета, об'єкт, предмет, завдання, методологія, практичне значення, короткий зміст з кожного розділу, висновки, основна література.

Відгук наукового керівника курсової роботи пишеться у довільній формі з урахуванням:

- актуальності теми,
- наукового і практичного значення роботи,
- ступеня самостійності у виконанні курсової роботи,
- новизни та оригінальності використання літератури,
- логічності,
- аргументованості змісту.

Перед захистом студенту доцільно ретельно прочитати відгук, особливу увагу звернути на висловлені керівником зауваження і підготувати аргументовані відповіді.

Роботи, що мають ознаки плагіату, які не відповідають вимогам оформлення курсових робіт, а також роботи поданні з порушенням термінів їх виконання, - до захисту не допускаються.

7.2. Процедура захисту

Захист курсової роботи відбувається перед комісією, на якій присутні – завідувач кафедри і викладачі кафедри філософії та релігієзнавства.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відгуку наукового керівника або його виступ;
- відповіді студента на запитання;
- рішення комісії про оцінку роботи.

У своїй ***доповіді*** студент висвітлює такі питання:

- актуальність теми дослідження,
- мету завдання,
- об'єкт, предмет дослідження,
- методи дослідження,
- основні теоретичні положення та їх підтвердження.

Регламент доповіді - до 15 хвилин (10 - виступ, 5 - відповіді на питання). Доповідь має бути візуалізована презентацією. Під час захисту курсової роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі питання та зауваження.

Критерії оцінки курсової роботи:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки

A	90-100	Відмінно — високий рівень знань (умінь) - у роботі якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал, що відображає зміст проблеми; зазначена відповідна методологічна база; запропоноване власне вирішення проблеми; представлені аргументовані висновки; рівень оформлення роботи повністю відповідає вимогам; на захисті студент обґрунтовано відповів на всі питання
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) - якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал, що відображає зміст проблеми; зазначена відповідна методологічна база; запропоноване власне вирішення проблеми; представлені аргументовані висновки; рівень оформлення роботи має незначні помилки або студент на захисті відповів не на всі питання
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) - достатньо якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал; є незначні помилки у виборі методології та варіантах вирішення проблеми; висновки достатньо аргументовані; рівень оформлення роботи має незначні помилки; студент на захисті відповів не на всі питання
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) - достатньо якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал; відсутня використана методологія та авторські варіанти вирішення проблеми; висновки достатньо аргументовані; рівень оформлення роботи має суттєві помилки; студент на захисті відповів не на всі питання
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь) - недостатньо якісно підібраний та опрацьований теоретичний матеріал; відсутня використана методологія та авторські варіанти вирішення проблеми; висновки недостатньо аргументовані; рівень оформлення роботи має суттєві помилки; студент на захисті відповів не на всі питання
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання – теоретичний матеріал не опрацьовано належним чином; у роботі відсутня логічна структура; є значні помилки в оформленні; на захисті студент не орієнтується в темі дослідження

F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни – відсутність представленої роботи
----------	------	---

На оцінку курсової роботи якісно впливає її апробація на міжнародних чи всеукраїнських конференціях.

Найкращі з захищених курсових робіт отримують рекомендації щодо оприлюднення на конкурсі студентських наукових робіт та можуть стати основою для подальшої науково-дослідної роботи студентів – у вигляді дипломної роботи чи/та наукової публікації.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок написання заяви

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства

Завідувачу кафедри філософії та
релігієзнавства

Прізвище Ім'я по-батькові
Студента _____
Прізвище Ім'я по-батькові

Курс спеціальність група

Заява

Прошу закріпити за мною тему курсової роботи *«Назва курсової роботи»*.

„_____” _____ 202__ р. _____ Підпис

Титульний аркуш курсової роботи

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства

Допущено до захисту
Зав. кафедри _____
підпис

_____ 202_р.
«_»_____

Курсова робота

НАЗВА КУРСОВОЇ РОБОТИ

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань 03 «Гуманітарні науки»
спеціальність: 033 Філософія

Студент
прізвище, ім'я, по батькові
курс, група, факультет

підпис

Науковий керівник
прізвище, ім'я, по батькові,
науковий ступінь, вчене звання

підпис

Київ 202_—
—

Приклад оформлення Вступу ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах сьогодення гендерна культура як сукупність статево-рольових цінностей у суспільних сферах буття та відповідних до них потреб, інтересів і форм діяльності зумовлена демократичним устроєм і пов'язаними з ним демократичними інституціями, тому творення гендерної культури передбачає подолання стандартних умов тоталітарного життя й утвердження рівності прав, людських взаємин у суспільстві. Гендерна культура і політика поєднують у собі збалансовану стратегію на забезпечення умов людського життя, творення нових цінностей, виявлення енергії суспільства і людини, спрямованих на людський розвиток.

Нині науковці дійшли висновку, що психологічна стать не обмежується усвідомленням себе як представника певної статі чи проявом маскулітності і фемінності. Останнім часом з'являються моделі, в яких гендерна ідентичність розглядається як сукупність багатьох чинників (гендерних настанов, скорельованої зі статтю поведінки, інтересів, фізичних атрибутів), які загалом визначають власне гендерну ідентичність індивіда. Тому актуальність деконструкції гендерної матриці полягає в необхідності показати можливість і закономірність співіснування множини не тотожних один одному, а цілком рівноправних смислових моделей. Їх інакшість повинна розглядатися як щось самодостатнє, а не взаємовиключне до будь-якої іншої моделі відносин. Ослаблення жорсткої гендерної дихотомії і злом традиційної системи гендерної поляризації надають можливість для особистості знайти і реалізувати ту гендерну ідентичність, яка є результатом індивідуального досвіду і його творчого переосмислення, співвіднесення своїх індивідуальних параметрів чи бажань з культуральними моделями, що зумовлює актуальність означеної проблеми.

Ступінь дослідження проблеми деконструкції гендерної матриці, стоїть на перетині соціально-філософських, психологічних та соціальнокомунікаційних наукових розробок.

Різні підходи до визначення поняття «гендер» розвиваються в традиціях, що йдуть від теорії психоаналізу З. Фрейда, структурнофункціонального аналізу Т. Парсонса, біологічних концепцій Л. Тайгера та Р. Фокса, філософських концепцій фемінізму С. де Бовуар - усі ці напрямки й теоретичні концепції сприяли виникненню гендерних теорій. Комплексні дослідження проблеми гендеру представлені у С. Бем, В.Брайсон, Е.Гросс, М.Кімел, Д.Лорбер, Б. Фрідан. Проблематизації понять «стать» та «гендер» більшою або меншою мірою торкаються практично усі філософи, кого можна ідентифікувати як постмодерністів: Дж. Батлер, Ж. Дерріда, Ж. Дельоз, Ж. Ліотар, М. Фуко, Ю. Кристева, Л. Іррігарей тощо. Серед українських дослідників гендерна проблематика в філософії представлена у наукових розробках С.Жеребка.

Мета дослідження: розкриття внутрішніх протиріч феноменів «стать» та «гендер» у соціокультурному контексті глобалізаційних трансформацій.

Для досягнення поставленої мети необхідно визначити послідовне виконання відповідних **завдань**, таких як:

1. охарактеризувати теоретичні підходи у дослідженні бінарної моделі гендерної матриці;
2. з'ясувати сутність статі та гендеру як об'єктів наукового аналізу;
3. дослідити проблему ідентичності в рамках постмодерністського підходу.

Об'єктом дослідження є фемінізм постмодернізму.

Предметом дослідження виступає гендерна матриця.

Теоретико-методологічну основу дослідження складає поєднання принципів логічного, компаративного та гендерного підходів, які дають змогу розкрити феномен гендеру у його соціально-культурному розмаїтті.

Серед основних методологічних принципів, варто відмітити принципи критичного осмислення досліджуваного матеріалу, об'єктивності, неупередженості, логічної послідовності викладу та аргументованості основних положень. У науковій роботі використовувались теоретичні (аналіз та синтез, індукції та дедукції, узагальнення) та емпіричні (спостереження, порівняння) методи дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Метод спостереження допоміг в активному, цілеспрямованому та систематичному, сприйнятті об'єкта дослідження. Індукція та дедукція спрямувала процес пізнання від окремого до загального (індукція) і від загального до конкретного (дедукція). Метод синтезу застосовувався для узагальнення різних аспектів реалізації гендерних стереотипів у соціумі. Системний аналіз дав змогу деталізувати об'єкт дослідження на окремі важливі складові елементи.

За своїм змістом робота носить міждисциплінарний характер, у науковому дослідженні використовуються положення психології, соціології, філософії.

Практичне значення отриманих результатів.

Одержані результати дослідження можуть залучатись до аналізу гендерних проблем сучасного українського суспільства, а також для здійснення конкретних досліджень в даній галузі. Матеріали роботи можуть бути використані при розробці нормативних курсів з дисциплін гуманітарного спрямування.

Структура роботи: відповідає меті дослідження і відображає послідовність вирішення поставлених завдань. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що містить 40 позицій. Загальний обсяг роботи - 30 сторінок.

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел

Законодавчі та нормативні документи

Про видавничу справу: Закон України за станом на 20 берез. 2004 р. /Верховна Рада України. Київ : Парлам. вид-во, 2004. 17 с. (Закон України)

ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).

Книги

Один автор:

Макарова М. В. Електронна комерція : посіб. Київ : Академія, 2002. 272 с. *Два*

автори:

Кушнарченко Н. М., Укдалова В. К. Наукова обробка документів : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 223с. *Три*

автори:

Кривов'язюк І. В., Смерічевський С. Ф., Кулик Ю. М. Ризик-менеджмент логістичної системи машинобудівних підприємств : монографія. Київ : Кондор, 2018. 200 с. *Чотири та більше авторів:*

Управління персоналом в умовах економіки знань: монографія / Азаренкова Г. М. та ін. Київ : УБС НБУ. 406 с.

Окремий том багатотомного видання

Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибрані твори. Київ : Рад. шк., 1986 .Т. 1. 480 с.

Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.

Стаття з енциклопедичного видання

Енциклопедія історії України: у 10 т./ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін.; НАН історії України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т 9. С. 36 - 37.

Колективний автор

Менеджмент у ХХІ сторіччі: методологія і практика : колективна монографія / Полтавський національний технічний ун-т ім. Ю. Кондратюка. Полтава : Сімон, 2015. 347 с.

Конференції

Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. *Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених* : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 134 - 137.

Збірник

Україна - сузір'я культур : збірник. Київ : Новий друк, 2018. 244 с.

Дисертація

Іваненко О. М. Релігійна інтернет-комунікація у сучасному глобалізованому суспільстві: дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.11. Київ, 2017. 424 с.

Автореферат дисертації

Устьян О. Ю. Клієнтоорієнтований маркетинг підприємств сфери розваг і відпочинку : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Полтава, 2018. 20 с.

Статті із періодичного видання

Росоха В. В. Соціально-економічні аспекти використання господарського комплексу Державної кримінально-виконавчої служби. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2015. № 8, С. 69-75.

Добровольська В. Діяльність органів управління культурою як об'єкт керування документацією. *Вісник Книжкової палати*. 2012. № 4. С. 18-20

Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347. *Освіта*. 2002. 24 квіт. С. 2- 4

Архівний документ

Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки//ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8 - 12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1— 3

Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ академії в 1929 - 1930 рр. // Інститут рукопису Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. Спр. 1686. 30 арк.

Електронні ресурси

Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL:<http://zacon2.rada.gov.ua/laws/show> (дата звернення: 08.01.2024).

Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
URL: <http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09->

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Про вищу освіту: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page?text=%F4%B3%EB%EE%F1%EE%F4%B3%BF+%E4%EE%EA%F2%EE%F01#Text> (дата звернення: 10.01.2024)
2. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації Наказ МОН України-від 12.01.2017 р. № 40. / Офіційний вісник України. 2017 р. № 20. ст. 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text> (дата звернення: 10.01.2024)
3. Освітньо-професійна програма 033.00.01 «Філософія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/iff/2020/op_bakalavr_philosoph_zminy.pdf вищої освіти (дата звернення: 10.01.2024)
4. Навчальний план першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/iff/2020/bach_np_philosoph_zminy.pdf (дата звернення: 10.01.2024)
5. Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Київського університету імені Бориса Грінченка: нова редакція. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_615_30.11.2022.pdf (дата звернення: 10.01.2024)
6. Про мораторій на публічне використання російськомовного культурного продукту в Університеті. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_412_03_08_2023.pdf (дата звернення: 10.01.2024)
7. Загальні положення та правила складання бібліографічних посилань (ДСТУ 8302:2015). URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/apirantam/bibliohraf_posylannia.pdf (дата звернення: 10.01.2024)
8. Курсові роботи: вимоги та рекомендації до виконання й захисту : навч. посіб. для студ. спеціальності 035 «Філологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Є.О. Дегтярьова, Л.В. Школяр. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 89 с.
9. Методичні рекомендації для розробки магістерських робіт : для студентів спеціальності 033 «Філософія» / Ломачинська І.М. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. 21 с.

10. Райківський І., Королько А. Як виконувати курсову роботу. Методичні рекомендації для студентів спеціальностей 014 «Середня освіта (Історія)» і 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ, 2018. 56 с.